

VALGPROGRAM 2007

Lillesand Venstre

INNHold

Innhold	2
Idégrunnlag	2
Folkestyre	2
Sammenslåing av Agder-fylkene	2
Kommunens økonomi	2
Næringsliv	3
Tjeneste- og servicenæring	3
Landbruk og fiske	3
Industri og håndverk	3
Arbeidsmiljø	3
Folketilvekst	3
Boligbygging	4
Hyttebygging	4
Allemannsrett og eiendomsrett	4
Boplikt	4
Samferdsel	5
Kultur og idrett	5
Helse-, omsorgs- og sosialpolitikk	5
Skoler og barnehager	6
Areal-, natur- og miljøvern	6
Kulturvern	6

IDÉGRUNNLAG

Venstre er det eneste sosialliberale partiet i norsk politikk. Venstre har tillit til enkeltmennesket og erkjenner at mennesket er både et selvstendig og sosialt avhengig individ. En sosialliberal ideologi er resultatet av en fin - men ofte krevende - balanse mellom frihet for individet og hver enkelts ansvar for hverandre.

Venstre vil være en drivende politisk kraft i miljøarbeidet. De økologiske rammevilkårene som naturen setter må respekteres.

Venstre vil fremme samfunnets helhetsinteresser i stedet for enkelte gruppers særinteresser. Vi bygger vår politikk på de kristne og humanistiske verdier.

FOLKESTYRE

Venstre ønsker en bred representasjon av politikere i de ulike politiske organer for å sikre at så mange synspunkter som mulig kommer frem før beslutninger blir tatt. Vi må aldri komme i en situasjon der kommunen blir styrt av en liten gruppe heldagspolitikere.

Lillesand er en by med økt vekst og økt mangfold. Vi har et ansvar for å utvikle det flerkulturelle samfunnet som vi er en del av, og det er viktig at alle samfunnslag og grupper av folket blir hørt og representert i kommunale organ. Venstre ønsker derfor en bred representasjon med hensyn til alder, kjønn, etnisitet og livssyn.

Venstre vil legge særlig vekt på at politikerne trekker opp klare retningslinjer og rammer for å sikre en klar rollefordeling mellom politikk og administrasjon.

Lillesand er en åpen kommune. Det er nok lukkede rom i det offentlige, og Venstre setter derfor pris på så mye åpenhet som mulig. Kommunen bør derfor fortsatt drive systematisk informasjon om sitt arbeid.

Bygdelag, velforeninger, andre foreninger og enkeltpersoner må få anledning til å uttale seg om saker som angår dem. Venstre vil lytte til slike uttalelser.

SAMMENSLÅING AV AGDER-FYLKENE

Vi er inne i en ny regionsdebatt som angår Aust- og Vest-Agder. Venstre vil følge denne regiondebatten nøye, og jobbe for at begge Agder-fylkene blir tilhørende samme region.

KOMMUNENS ØKONOMI

Lillesand er i vekst, og Venstre ser positivt på de utfordringene som kommer med denne utviklingen. Kommunen har imidlertid en presset økonomi, og en nøktern og stram økonomistyring er derfor nødvendig, også i årene som kommer.

Store prosjekter som ny ungdomsskole og utbygging av Høvåg skole, samt kommunens store gjeld, må ikke gå på bekostning av kommunens tilbud, særlig innenfor skole, helse og omsorg. Disse tilbudene er grunnleggende for et godt utdannings- og levestandard i Lillesand. Venstre går derfor inn for å innføre en moderat eiendomsskatt i kommunen.

For å unngå større utgifter i fremtiden er det viktig at vedlikehold av kommunens eiendommer ikke forsømmes. Enkelte eiendommer kan muligens selges.

Venstre vil beholde aksjene i Agder Energi.

NÆRINGS LIV

Venstre vil ha et framtidsrettet, variert og miljøvennlig næringsliv i Lillesand.

Tjeneste- og servicenæring

Venstre ønsker et levende sentrum hvor folk kan møtes og gjøre sin handel. Et godt sentrumsmiljø med mange trivelige møteplasser er derfor viktig for oss. Venstre vil medvirke til en fortsatt positiv utvikling av handelsnæringen i sentrum.

Venstre ønsker fortsatt fokus på en realisering av Eidjordkanalen i Høvåg. <-> Kanalen vil gi en miljøgevinst for vannkvaliteten i Isefjærfjorden, åpne nye muligheter for allmennheten, bli en turistmagnet og en mulighet for videre utvikling av næringsvirksomhet i Høvåg.

Venstre stiller seg positivt til en kreativ og harmonisk utvikling av turistnæringen med særlig vekt på en utvidet sesong. En velstelt og trivelig bykjerne basert på tradisjon og kultur er viktig også i denne sammenheng.

Nye store og arealkrevende turistanlegg er Venstre skeptisk til, og ønsker heller en vektlegging på miljøvennlig turisme. Vi har et begrenset antall badestrender, og det er viktig å ta vare på allmenne interesser for å ikke bygge ned strandsonen ytterligere.

Når det gjelder hyttebygging i skjærgården vil Venstre være svært restriktive (se eget avsnitt).

Landbruk og fiske

Jordbruk og skogbruk er blitt næringer hvor lønnsomheten er liten. Venstre ønsker likevel at næringene i størst mulig grad opprettholdes og ikke minst at kulturlandskapet holdes i hevd. Dyrket mark må bare i spesielle tilfeller nyttes til andre formål enn jordbruk.

Venstre mener at kystfisket har en framtid. I den sammenheng er det viktig at det er tilfredsstillende fiskemottak og fiskeutsalg i sentrum, og at fiskemottaket i Ulvøysund opprettholdes og helst utvides med et foredlingsanlegg.

Industri og håndverk

Venstre vil så langt råd er gi industrien gode rammevilkår under forutsetning av at produksjonen foregår på en miljømessig forsvarelig måte. Særlig viktig er det å satse på små og mellomstore bedrifter som har fornybare ressurser og kunnskap som innsatsfaktorer og høy fordelingsgrad som mål.

Lillesand har et særdeles godt håndverksmiljø som Venstre ønsker å ta vare på.

ARBEIDSMILJØ

Lillesand kommune er kommunens største arbeidsgiver. Som arbeidsgiver må kommunen se på sine ansatte som sin viktigste ressurs. Venstre vil at kommunen skal føre en god arbeidsgiverpolitikk og tilstrebe reell kompetanseutvikling i hele den kommunale organisasjonen. Det må videreutvikles ledelsesformer som sikrer mest mulig myndighet og ansvar til de ansatte som arbeider nærmest brukerne av de kommunale tjenestene.

For å sikre at ansatte i kommunen gode arbeidsvilkår og unngå overbelastning, er det nødvendig med tilstrekkelig bemanning.

Mange av de sektorene der kommunen har et tilbud lider for tiden av mangel på arbeidskraft. Det er derfor viktig at mennesker som ønsker det får mulighet til å bli i jobben sin. Venstre ønsker fortsatt sterkt fokus på seniorpolitikken i kommunen, der eldre ansatte tilbys gunstige ordninger for blant annet fridager, og som tilrettelegger for et arbeidsmiljø der de som har helse og mulighet til å forsette i jobben kan gjøre dette.

Venstre vil være svært varsom med å overføre kommunale oppgaver til private firmaer.

FOLKETILVEKST

Venstre ønsker en balansert og håndterbar tilvekst i kommunen, slik at vi bevarer muligheten til å ta godt vare på de som flytter

til byen vår. Folketilveksten må derfor ikke utvikle seg raskere enn infrastruktur, skole og omsorgstilbud. En slik harmonisk og stabil utvikling vil på sikt hjelpe i retning av en sunnere økonomi i kommunen.

BOLIGBYGGING

Venstre ønsker en god og bærekraftig styring av boligbygging. Gjennom lovverket har en styringsredskaper. Det er den politiske vilje det kommer an på.

Venstre mener at i noen grad kan spredt boligbygging - fortrinnsvis knyttet til eksisterende bygdemiljøer - være en god løsning såfremt vann- og kloakkforholdene kan løses tilfredsstillende.

I Høvåg bør boligbygging først og fremst konsentreres til Høvåg gamle sentrum og Hæstad-Åmlandsområdet. Utbyggingen bør skje i små felt eller som fortetting i eksisterende utbyggingsmønster. Store feltutbygginger må ikke finne sted. Etter Venstres mening er det en helt sentral oppgave at Høvåg også i fremtida skal være en bygd med sine kvaliteter. Derfor må utbyggingen i Høvåg følges nøye. I de nærmeste årene kan 5 til 10 nye hus pr. år være en målsetting.

Utbyggingen i sentrum bør skje ved en restriktiv fortetting der det er naturlig. Nye områder øst for sentrum må klargjøres for boligbygging. Venstre mener at kommunen - i samarbeid med private - må sørge for at det er tilstrekkelig med tomtearealer. Det må bygges en del rimelige boliger - særlig med sikte på førstegangsetablerere. Også unge bør kunne ha råd til disse.

Slik boligprisen har utviklet seg de siste årene, ønsker Venstre at kommunen selv skal kjøpe tomter for utbygging, og dermed sikre fornuftige priser. Kommunen bør også legge til rette for bebyggelse borte fra kysten, gjerne i soner utenfor sentrum.

Ved nybygging/rehabilitering må fornybar energi til oppvarming benyttes. På dette området som tilrettelegger og utbygger.

Estetiske hensyn må veie tungt ved planlegging og utbygging. Ved anlegg av nye boligområder må det vises stor omtanke ved detaljplassering av hus og veier, og det må være tilstrekkelig med fellesarealer egnet for lek og rekreasjon. Ved nybygging i etablerte bomiljøer må det tas særlig hensyn slik at de ikke mister sine positive særpreg.

HYTTEBYGGING

Venstre vil fortsatt være svært restriktiv til hyttebygging i skjærgården. Selv om hyttebyggingen kan ha noen positive sider sett fra et næringsmessig synspunkt, så er belastningen på skjærgården i ferd med å bli så stor at videre utbygging av nye hytter må frarådes.

Mindre tilbygg til eksisterende hytter kan i noen grad tillates. Forutsetningen er at tilbygget ikke blir dominerende og at det harmonerer med hytta og miljøet omkring.

Eventuelle endringer av fasader på eldre fritidshus må foretas på en varsom måte med sikte på å bevare gode særpreg.

ALLEMANSRETT OG EIENDOMSRETT

Allemannsretten er en hevdvunnen rett alle folk har til å kunne ferdes fritt i skog og mark. Men retten krever til gjengjeld at naturen ikke ødelegges eller forsøples. Allemannsretten er viktig, og den må respekteres og videreføres når et område skifter eier.

Like viktig er eiendomsretten. Verken hytte- eller huseiere i skjærgården skal være redde for å miste sine eiendommer. Det skal helt vesentlige grunner til før det offentlige går til ekspropriasjon.

Etter hvert som kystsonen er blitt mer attraktiv, har konfliktene mellom allemannsretten og eiendomsretten økt i dette området. Venstre mener det er nødvendig med bedre informasjon om rettigheter og plikter den enkelte har. Det bør sørges for bedre skilting for båtplasser og friarealer i skjærgården.

Hevdvunnen veirett må respekteres. Kommunen må kartlegge allmenninger og hevdvunne veier med sikte på å sikre disse for framtida. Oppkjøp og sikring av friarealer er viktig.

BOPLIKT

Strengt retningslinjer for boplikt er nødvendig for å opprettholde fast bosetting. Uten boplikt kan bolighus omgjøres til fritidsboliger og selges på et marked hvor prisnivået er langt høyere enn det vanlige lønsmottakere kan betale. Venstre mener at det blir et langt bedre bomiljø når husene er bebodd hele året.

Boplikten blir urettferdig for de pliktoppfyllende dersom den ikke overholdes av andre. Det er derfor viktig at kontrollen av boplikten intensiveres.

I noen tilfeller kan boplikt virke urimelig. Det gjelder særlig ved arv av barndomshjemmet. I slike tilfeller bør dispensasjon fra retningslinjene vurderes.

Boplikten må opprettholdes på Ågerøya. Bedre transportmuligheter med fastlandet kan gjøre boplikten enklere. Venstre vil derfor at kommunen undersøker mulighetene for et bedre tilbud av for eksempel båttaxi.

SAMFERDSEL

Det kollektive transporttilbudet må være godt og til gagn for flest mulig i kommunen. Venstre er tilhenger av at kommuner og fylkeskommuner samarbeider for å oppnå gode løsninger.

Trafikkordningen i sentrum må tilgodese myke trafikanter. Den gågateløsningen vi har hatt om sommeren må videreføres. Resten av året er det ikke behov for gågater. Parkeringssituasjonen i sentrum må tas opp igjen når det nye parkeringshuset står klart.

Tiltak for å redusere trafikkulykker er viktig. Det er stort behov for gang- og sykkelveier mange steder i kommunen, blant annet for å sikre en trygg og god skolevei. Dette arbeidet foregår kontinuerlig igjennom interkommunalt samarbeid. Gang- og sykkelveien til Dalene må fullføres i løpet av kommende periode. Det er også viktig at nåværende E18 vil ha et tilbud for myke trafikanter i fremtiden. Venstre vil være en pådriver for å etablere gang- og sykkelveier i hele kommunen.

Ved veiutbygging må estetiske hensyn veie tungt.

Lillesand havn må fortsatt tilfredsstillende næringslivets behov for eksport og import av varer, og kommunen må ha den fulle kontroll over havna. Langbrygga, gjerne med en eventuell utvidelse, må tjene en fremtidsrettet trafikkhavnsfunksjon. Området rundt Dypvannskaia bør reserveres til bruk for allmennheten. Venstre ønsker derfor å være svært restriktiv med hensyn til utbygging på Kokkenes. Marinaen på Kokkenes må ivaretas, og denne bør gis tillatelse til noe utbygging, dersom dette kan hjelpe driften.

Håndverkere må sikres tilfredsstillende bryggeplass.

KULTUR OG IDRETT

Lillesand trenger nytt kultursenter. Venstre ønsker å utrede muligheten for å samle alle kultur- og ungdomsaktiviteter på Gamle Møglestu gård. En samlokalisering av kulturenheten, ungdomshus, teater- og musikkklubber og barne- og ungdomsrelatert arbeid kan gi store positive effekter hvis de kunne jobbe tettere sammen.

Venstre vil spesielt rette oppmerksomheten mot de mange frivillige organisasjonene og den dugnadsinnsats som disse utfører innen en rekke områder i samfunnet. Det er de frivillige organisasjonene som er selve bærebjelken i kulturlivet, og de må derfor prioriteres når det gjelder tildeling av offentlige midler.

Idrettslagene er de største frivillige organisasjonene, og utfører et stort samfunnsnyttig arbeid. Idrettens fremtidige utvikling må støttes ytterligere med offentlige midler.

Venstre vil jobbe med å finne alternative løyper for hestene, slik at de ikke kommer i konflikt med idrettens bruk av lysløypa.

Venstre ønsker også å støtte arbeidet med en bygdebok.

HELSE-, OMSORGS- OG SOSIALPOLITIKK

Venstre vil peke på sammenhengen mellom et godt miljø og god helse, og av denne grunn prioritere forebyggende helsearbeid. Fysisk inaktivitet er i dag en trussel mot folks helse. Derfor er blant annet trivelige turløyper og gode lekeplasser for barn viktige tiltak.

For mange eldre er ensomheten et stort problem. Derfor bør kommunen i samarbeid med frivillige organisasjoner legge forholdene til rette for besøksordninger, trivelige møtesteder og nødvendig transport til og fra slike steder.

Venstre vil sikre en forsvarlig pleie- og omsorgstjeneste til befolkningen og imøtekomme framtidens utfordringer når det gjelder behov for pleie, både i og utenfor institusjon.

Venstre vil arbeide for strengere kontroll med alkoholomsetningen ved byens skjenkesteder, og videreføre en restriktiv linje ved søknad om skjenkebevilling.

Venstre vil arbeide for at sosialetat og barnevern får tilstrekkelig midler for å kunne utføre et kvalitativt godt arbeid.

SKOLER OG BARNEHAGER

Ny ungdomsskole må realiseres som vedtatt. Høvåg skole må bygges ut for å kunne ivareta økte årskull, også på ungdomstrinnet. I sentrum må i første omgang Tingsaker skole settes i stand til å møte behovet for nye klasser. Samtidig må langtidsplanleggingen inkludere behovet for en ny barneskole.

Kunnskapsløftet forutsetter økt bruk av digitale verktøy, og kommunen må satse mer på å tilrettelegge for bruk av det. Dessuten er fortsatt satsing på høy kvalitet, bl.a. gjennom god lærerdekning og fornuftig bruk av arbeidstidsbestemmelsene.

Venstre mener at kommunen må utrede muligheten for at lærere kan opparbeide seg et studieår med lønn.

Ved full barnehagedekning blir det viktig at fokus flyttes over på økt oppfølging og enda bedre kvalitet i alle barnehagene. Hæstad barnehage må sikres tilstrekkelig utvidelse.

Skolefritidsordningen må videreutvikles og representere et rimelig tilbud til alle som ønsker det.

Alle barn i grunnskolen må få fysisk aktivitet hver skoledag, som et ledd i det forebyggende helsearbeidet.

AREAL-, NATUR- OG MILJØVERN

Venstre respekterer de rammevilkår naturen setter fordi naturen er selve fundamentet for menneskenes liv og virke. Flora og fauna må bevares. Ressursene må brukes med omtanke og forurensningen må reduseres.

Lillesand har et begrenset areal, og er den minste av kystkommunene i Aust-Agder. Interessemotsetningene rundt arealdisponeringen vil tilta i årene som kommer. Ny E-18 båndlegger store områder og skaper utbyggingspress; sjønære områder er ettertraktet, innbyggerne vil ha turterreng og grunneierne vil fortsatt jakte på sine områder. Vi skal parkere biler og båter.

Vei, industri, håndverk, turisme, handel og servicenæring – alle trenger arealer. Og det må bygges nye boliger. Gode arealplaner er et nøkkelverktøy i utviklinga av kommunen – og planene må følges opp og respekteres.

Venstre vil være aktiv i arealdebatten. Regulerte friområder må ikke omreguleres til andre formål uten at helt spesielle grunner tilsier det. Venstre støtter en miljøvennlig utvikling av turløyper.

Venstre vil også blant annet arbeide for at handlingsplaner for kloakkrensing blir fulgt opp og at industriutslipp blir renset. Kalking av vassdrag, sikring av det biologiske mangfoldet og en forsvarlig avfallsbehandling er viktige oppgaver. I forbindelse med anleggsarbeide, som E18-utbyggingen, er det nødvendig at sulfidholdige masser blir deponert på en miljømessig god måte, også i anleggsperioden.

Venstre vil ha utarbeidet en klima- og miljøplan for kommunen, for blant annet å se hva det offentlige og det private kan gjøre for å bidra positivt til klimaet.

I en tid der verdens klima er mer i fokus enn noen gang, er individets innsats viktig. Kommunen må derfor gå foran med et godt eksempel - med en miljøvennlig og bærekraftig drift. Venstre vil at ENØK-tiltak og kildesortering bør være et minimum i alle kommunale sektorer.

Som verdensborgere har alle et ansvar for jorden vi bor på, og som forbrukere kan vi gjøre en forskjell ved å forandre våre vaner. Venstre ønsker derfor å legge til rette for at Lillesands befolkning kan få et økt valg av varer merket med "rettferdig handel", slik som kaffe, bananer og juice med Max Havelaar-merket. For å bidra til dette vil Venstre gjøre Lillesand til en Fairtrade-by, der også kommunen i størst mulig grad går over til å bruke rettferdige produkter.

KULTURVERN

Venstre vil ta vare på gode tradisjoner og verdifull kulturarv. Kirkebygg og andre bygninger av kulturhistorisk verdi må vedlikeholdes, og historiske innretninger som gamle sjømerker, fløtningsdammer osv. må registreres og bevares for kommende generasjoner.

Venstre er opptatt av at kulturlandskapet, med velstelte jorder osv., holdes i hevd. Et vakkert kulturlandskap har positiv virkning på oss alle og vil også være av stor betydning i turistsammenheng. Kommunen bør organisere og tilrettelegge for en ryddetjeneste, der den enkelte grunneier kan kjøpe tjenester. Ved alle utbyggingstiltak må det vises varsomhet slik at en så langt som mulig unngår skjemmende sår i landskapet.